

FUGLEINFLUENZA - HØNERNE SKAL HOLDES UNDER TAG

STØTTET AF

Fjerkræafgiftsfonden

Undgå fjerpilning og kannibalisme ved at holde hønerne beskæftiget via strøelse og grovfodertildeling

Når udegående høner, som følge af offentlig påbud, pludselig ikke længere har adgang til udearealet opstår en for hønerne frustrerende situation. Frustrationerne kan udmønte sig i

stress og aggressiv adfærd, herunder fjerpilning og i værste fald kannibalisme.

Problemerne synes at være størst i de hønsehold, hvor næsten alle høner bruger det meste af deres vågne tid på udearealet. Indelukning af sådanne flokke opleves af hønerne som en betydelig indskrænkning af deres adfærdsmuligheder.

Hvad gør man?

Det handler i denne sammenhæng om at give hønerne noget at beskæftige sig med.

Strøelse

- Hvis strøelsen er våd eller skorpet bør den muges ud og ny strøelse lægges ind.
- Suppler strøelsen i form af halm, hø eller høvlspåner efter princippet "lidt men tit", med tit menes hver dag.
- Det er vigtigt, at den anvendte strøelse er af en type som hønerne er interesserede i, så de bruger tid på at undersøge, evt. også æder lidt af den.
- Bland gerne lidt groft sand i strøelsen, så hønerne kan finde kråsesten i strøelsen.

Grovfoder

- Tildel grovfoder indendørs. Hvis det er en økologisk bedrift, så er det faktisk i den situation et krav, at tildele grovfoder indendørs.
- Grovfoder i form af grøntsager som salat, gulerødder (gerne med top), rødbeder, grønkål mm. er relevant i mindre hønsehold. Bemærk, at det lige varer et par dage inden hønerne lærer at spise rodfrugter, man kan hjælpe processen lidt på vej ved at findele rodfrugterne.
- Ensilage af forskellig art er relevant i større hønsehold. Det kan være helsædsensilage af majs, korn, bælgeplanter eller kløvergræsensilage. Al ensilage bør være finsnittet.
- Frisk græs er også en mulighed, men her er der vigtigt at græsstråene er korte (meget tidligt slået) eller er finsnittet, hønerne er vilde med det, og risikerer at få forstoppelse hvis stråene er lange.
- Man kan give 30 – 40 g pr. høne pr. dag, udfodret på strøelsen eller i høhække. I de store erhvervsmæssige besætninger vil man normalt have et hængebaneanlæg med automatisk udfodring.

Vær konsekvent med grovfoderet: Samme type, samme mængde, samme tidspunkt, hver dag.

Lys

Som udgangspunkt skal høns have så høj lysstyrke at de finde rundt stalden, finde foder og vand, se hinanden, og ikke mindst kan se beskæftigelsesmaterialer i form af strøelse og grovfoder. Det vil i praksis sige 15 – 20 lux.

Omvendt er det også sådan at meget høj lysstyrke øger risikoen for kannibalisme i situationer hvor hønerne er stressede, f.eks. som følge af manglende adgang til udeareal. Derfor bør man, når man lukker af til udearealet, sikre sig at lysstyrken inde i stalden er moderat, d.v.s. sådan at man med rimelighed kan læse avisen derinde. Vær i den sammenhæng særlig opmærksom på vinduer og evt. andre åbninger. Solen må ikke kunne skinne direkte ind til hønsene. Sæt evt. gardiner eller andet for vinduer og åbninger eller kalk dem til. I økologiske stalde skal der være

adgang for dagslys, men lyset må gerne være diffust eller indirekte.

Hvis kannibalisme er opstået?

I de tilfælde hvor der er opstået kannibalisme, er man nødt til at dæmpe lyset kraftigt. I den situation gælder det om at reagere hurtigt. Straks man ser den første høne med blødende sår, skal man begynde at dæmpe lyset. Man holder øje med flokken. Kommer der flere med blødende sår, dæmper man mere – og mere indtil kannibalsmen ophører. Efter nogle dage uden kannibalisme begynder man igen forsigtigt at øge lysstyrken, idet man naturligvis iagttager høneflokkens nøje og sikrer, at kannibalsmen ikke genopstår.

Under denne proces kan det være en god idé, samtidigt at give hønerne et ekstra tilskud af fiskemel, 2 – 3 g/høne pr. dag. Fiskemelet blandes sammen med fuldfoderet. Hvis produktionen er økologisk skal man bruge fiskemel "Naturox".

Det bemærkes, at kannibalserede dyr skal fjernes fra stalden. Let skadede dyr kan isoleres i separate rum indtil sårene er hele. Svært skadede dyr skal aflives.

Hvordan reguleres lysstyrke?

Når man i daglig tale snakker om at dæmpe lys, så er der tale om lysstyrken (intensiteten), ikke om daglængden. Hos høns må man aldrig reducere daglængden.

Større erhvervsmæssige stalde er som regel udstyret med lysstyrkeregulering, d.v.s man kan regulere lysstyrken ved at dreje på en knap.

I mindre stalde findes sådant udstyr sjældent. Her er man oftest nødt til at male lyskilderne mere eller mindre til, for at dæmpe lyset. Der bør anvendes rød farve. Til det formål anbefales at bruge oxydrødt, det pulver man blander i kalken når man vil kalke huse røde. Det røde pulver røres op i vand og males på lamperne med en pensel. Oxydrødt har den fordel sammenlignet med rød maling, at det kan fjernes igen, når der ikke længere er behov for lysdæmpning. Oxydrødt kan købes i de fleste tømmerhandlere.

Overdækket udeareal/midlertidig veranda

Forskrifterne fra Fødevarestyrelsen siger, at man i forbindelse med fugleinfluenza skal holde hønerne under tag. Det betyder i praksis, at man har lov til at etablere et overdækket areal i forbindelse med hønsehuset til delvis erstatning for det rigtige udeareal. Taget skal være så tæt, at vilde fugle ikke kan tabe klatter ned til hønsene og under ingen omstændigheder komme ind i arealet. I små hønsehold kan en kraftig presenning udgøre taget, men vær opmærksom på, at der skal være så meget hældning, at regnvand løber af, dvs. ikke hober sig op.

Der overdækkede udeareal skal være afgrænset med vægge af kraftigt net fra jord til tag, der sikrer at hønerne ikke kan komme ud, og at vilde fugle ikke kan komme ind. Galvaniseret eller plasticbelagt trådhegn med max. 5 x 10 cm maskestørrelse anbefales.

Belægningsgrad

Man skal være opmærksom på om belægningen inde i stalden er for høj. Er det tilfældet bør

man reducere antallet af høner eller evt. etablere af overdækket udeareal, som beskrevet ovenfor.

For alle hønsehold over 350 høner gælder reglerne i "[Bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner](#)" dvs. max 9 høner pr. m².

For alle økologiske hønsehold, uanset størrelse, gælder reglerne som beskrevet i "[Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)" dvs. max 6 høner pr. m².

Mere information

Læs mere om fjerpilning [her](#).